

DOSSIER: Het belang van uniforme migratietesten voor voedingscontactmaterialen

Voedingscontactmaterialen (FCM) kennen in ons dagelijks leven vele toepassingen, o.a. in de vorm van voedingsverpakkingen, installaties voor voedingsverwerking, kook- en eetgerei en dergelijke. Wanneer voedingscontactmaterialen in contact gebracht worden met voeding, zullen deze afhankelijk van hun samenstelling en eigenschappen, elk anders interageren met de voedingsmiddelen. Bij deze interactie met voedingsmiddelen zullen bestanddelen uit de voedingscontactmaterialen aan de voeding overgedragen worden ('migratie'). De migratie van de chemische stoffen afkomstig van FCM's kan een gevaar betekenen voor de menselijke gezondheid of nadelige wijziging van de samenstelling of de organoleptische eigenschappen van de voedingsmiddelen veroorzaken.

Om de veiligheid van FCM's te garanderen en het vrije verkeer van goederen te vergemakkelijken, is er hieromtrent een regelgeving uitgezet in de vorm van Europese verordeningen. Deze regelgeving heeft als doel om een geïntegreerde aanpak met betrekking tot de voedselveiligheid binnen de EU-lidstaten te verkrijgen. De bestaande EU-wetgeving kent echter zowel een aantal tekortkomingen als successen.

Eenzijds zijn recent een aantal tekortkoming in de implementatie en de handhaving van de bestaande regelgeving opgelijst en beschreven in het rapport over de implementatie van de regelgeving inzake voedingscontactmaterialen (EC Nr 1935/2004) van 18/07/2016.

Anderzijds is het RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) een successverhaal van de geïntegreerde aanpak van de EU. Het RASFF werd in het leven geroepen als een efficiënt hulpmiddel voor controle instanties om informatie uit te wisselen over gedetecteerde risico's betreffende levensmiddelen en diervoeders. De uitwisseling van deze informatie helpt de lidstaten om sneller en op een gecoördineerde wijze te reageren op een bedreiging van de gezondheid door levensmiddelen of diervoeders. Het jaarlijks RASFF rapport van 2015 geeft een duidelijk inzicht in de activiteit van het RASFF en gedetailleerde gegevens over het type meldingen, de producten en de gevaren die werden aangegeven in 2015 en in welke landen deze meldingen gebeurd zijn.

Beide documenten duiden op zowel het tekort aan specifieke EU maatregelen die ondermeer de analytische testmethodes reguleren voor de verschillende categorieën van voedingscontactmaterialen als op het bestaan van een verschillende intensiteit van officiële controles tussen de EU lidstaten.

Tekortkomingen in de vigerende EU wetgeving betreffende voedingscontactmaterialen

Aangezien wordt geschat dat de voeding een van de belangrijke wegen is van de menselijke blootstelling aan chemische stoffen, worden aan voedingscontactmaterialen wettelijk bindende regels opgelegd op Europees niveau, vastgelegd in de kaderverordening (EC) No 1935/2004. Deze kaderverordening stelt algemene veiligheidseisen aan alle mogelijke materialen en voorwerpen die in

contact (kunnen) komen met levensmiddelen, maar voorziet ook de mogelijkheid om voor sommige materialen specifieke maatregelen vast te leggen.

Zo zijn voor plastic voedingscontactmaterialen specifieke EU maatregelen vastgelegd in de Europese verordening Nr 10/2011 betreffende materialen en voorwerpen van kunststof. Deze verordening beschrijft o.a. voorwaarden wat betreft de samenstelling van de plastic FCM en hoe door analytische testen overeenkomst met de verordening moet aangetoond worden. Momenteel is deze verordening de meest uitgebreide specifieke EU maatregel die van kracht is.

Er zijn ook specifieke maatregelen vastgelegd voor gerecycleerde plastics, keramische voorwerpen, geregenereerde cellulose en de groep van actieve en intelligente materialen. Voor vele andere types voedingscontactmaterialen (13 van de 17 materialen opgelijst in Bijlage I van de kaderverordening) zijn er nog geen materiaalspecifieke EU maatregelen beschikbaar, waardoor onduidelijkheid ontstaat over hoe conformiteit met de kaderverordening (EC) No 1935/2004 moet aangetoond worden.

Bovendien kan iedere Europese lidstaat aanvullende maatregelen op nationaal niveau vaststellen, wat kan leiden tot verschillende veiligheidsnormen voor FCM binnen de EU en bijgevolg tot barrières tussen de verschillende lidstaten. Het rapport over de implementatie van de regelgeving inzake voedingscontactmaterialen (EC Nr 1935/2004) van 18/07/2016 wijst er op dat naleven van nationale reglementering van verschillende lidstaten niet efficiënt noch effectief is in het bereiken van de doelstelling (o.a. een uniforme hoge graad bescherming van de volksgezondheid) van de verordening en besluit dat een verdere harmonisatie op Europees niveau (d.m.v. materiaalspecifieke EU maatregelen) een stap in de goede richting zou zijn.

Bovendien beveelt het rapport ook aan om **uniforme Europese normen voor analytische testen te introduceren** voor de opgelijste groepen materialen en voorwerpen (bijlage I van EC Nr 1935/2004) bestemd voor voedingscontact zodanig dat bedrijven en de bevoegde autoriteiten in de hele EU analytisch testen uitvoeren volgens dezelfde methode. Het rapport merkt op dat door invoering van uniforme testmethoden FCM op dezelfde manier behandeld zullen worden binnen de gehele Europese markt, wat leidt tot betere controlerichtlijnen en een verbeterde bescherming van de volksgezondheid.

RASFF meldingen over migratie

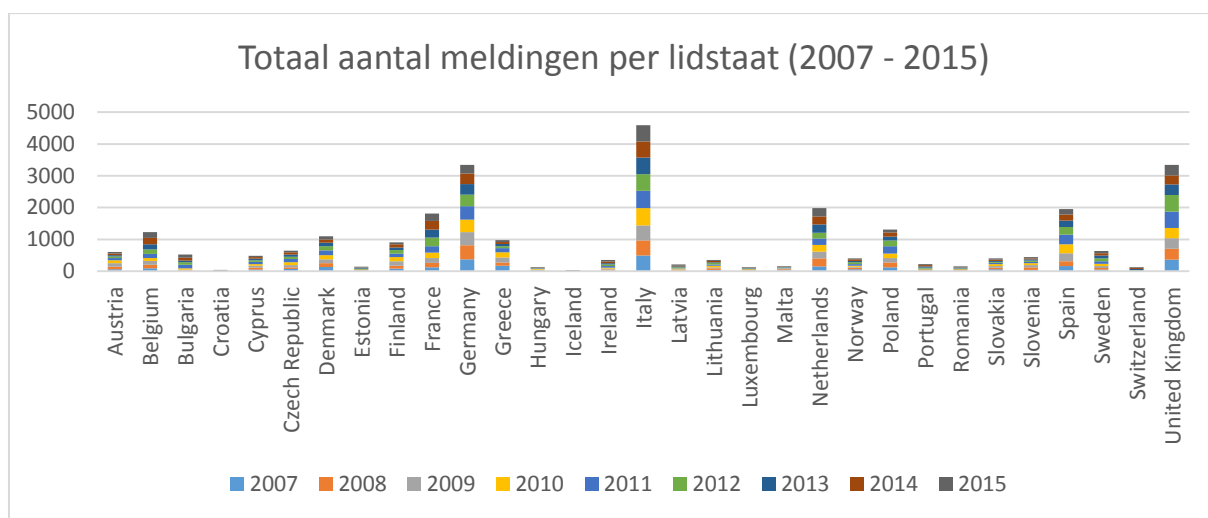
Een RASFF melding is informatie over een risico dat is vastgesteld in een voedingsmiddel, diervoeder of voedingscontactmateriaal dat op de markt is gebracht in het land dat de melding doet of dat is tegengehouden aan de EU grenzen. Het land dat de melding doet, rapporteert het geïdentificeerde risico, het product de bijhorende gegevens i.v.m. de traceerbaarheid en de maatregelen die het getroffen heeft.

Afhankelijk van de ernst van het geïdentificeerde risico en de verspreiding van het voedselgerelateerde consumentenproduct op de markt, worden RASFF meldingen na verificatie door het contactpunt van de Commissie verdeeld in volgende categorieën:

- Een *'waarschuwing'* : wanneer een levensmiddel, voedingscontactmateriaal of diervoeder een serieus risico betekent voor de markt en een onmiddellijk actie vereist kan zijn in een ander land als het land dat de melding doet.
- Een *'melding ter informatie'*: wanneer bij een levensmiddel, voedingscontactmateriaal of diervoeder een risico is geconstateerd, waarbij geen onmiddellijke actie vereist is bij andere leden.

- Een 'weigering aan de grens': als een levensmiddel, voedingscontactmateriaal of diervoeder aan de buitengrenzen van de EU is afgewezen omwille van een geconstateerd gezondheidsrisico (of milieurisico ingeval van diervoeders).

Het voorlopige RASFF jaarrapport van 2015 toont een groot verschil tussen de verschillende lidstaten wat betreft het aantal meldingen die gedaan werden.

Een mogelijke oorzaak voor deze verschillen is het gebrek aan uniforme EU normen en de verschillen in overheidscontroles.

De gemelde risico's kunnen hoe dan ook niet genegeerd worden.

Bijvoorbeeld, in de categorie 'migratie' zijn volgens het rapport volgend aantal meldingen gedaan:

Risicocategorie	Waarschuwing	Weigeringen aan de grens	Meldingen ter informatie	Totaal
Migratie	14	38	25	77

De meldingen worden onderverdeeld in 3 categorieën:

Risicocategorie	Onbeslist	Ernstig	Niet ernstig
Migratie	27	27	23

Uniforme migratietesten zijn noodzakelijk

Gezien de niet-dalende tendens in het aantal gerapporteerde RASFF meldingen betreffende migratie in de laatste jaren en wetende dat migrerende componenten een gevaar kunnen betekenen voor de volksgezondheid, mag de aandacht voor migratietesten niet afnemen.

Om een uniform hoog niveau van bescherming van de volksgezondheid te creëren, zijn geharmoniseerde testmethodes voor de verschillende types voedingscontactmaterialen en –artikels noodzakelijk.

De Europese verordening 10/2011 betreffende materialen en voorwerpen van kunststof bestemd om met levensmiddelen in contact te komen beschrijft levensmiddelensimulanten en testcondities voor migratietesten. In praktijk worden dezelfde simulanten en testcondities ook toegepast voor andere types voedingscontactmaterialen.

Het Belgisch Verpakkingsinstituut (IBE-BVI) adviseert steeds om de wettelijk toegewezen simulanten en testcondities te gebruiken en geeft advies bij het definiëren van de meest geschikte proefopzet om conformiteit met de kaderverordening aan te tonen ingeval van gebrek aan geschikte materiaalspecifieke EU maatregelen. Ons labo is geaccrediteerd voor analyse van de globale migratie met alle simulanten die opgenomen zijn in de Europese verordening Nr 10/2011.

Bronnen

- Report on the implementation of the Food Contact Materials Regulation ((EC) No 1935/2004) of 18/07/2016
- Preliminary Annual RASFF Report of 2015

Contact: [Sara Geeroms](#)

Contact: [Liesbeth Van Elsen](#)